A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2013. szeptember 19.*

„Védjegyek — 89/104/EGK irányelv — 5. cikk — A védjegyjogosult hozzájárulása az e védjeggyel azonos megjelölés harmadik fél általi használatához — Közös használat keretében adott hozzájárulás — Az említett jogosult azon lehetősége, hogy véget vessen a közös használatnak, és újból elkezdje védjegye kizárólagos használatát”

A C-661/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour de cassation (Belgium) a Bírósághoz 2011. december 23-án érkezett, 2011. december 2-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Martin Y Paz Diffusion SA**

és

David Depuydt,

a **Fabriek van Maroquinerie Gauquie NV**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič (előadó) tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese, a harmadik tanács elnökeként eljáró bíró, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. január 10-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Martin Y Paz Diffusion SA képviseletében R. Byl ügyvéd,

– D. Depuydt és a Fabriek van Maroquinerie Gauquie NV képviseletében P. Maeyaert és S. Lens ügyvédek,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

– az Európai Bizottság képviseletében F. W. Bulst, T. van Rijn és J. Hottiaux, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. április 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodással (HL 1994. L 1., 3. o.) módosított, a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o., a továbbiakban: 89/104 irányelv) 5. és 8. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a belga jog szerinti Martin Y Paz Diffusion SA társaság (a továbbiakban: Martin Y Paz), valamint D. Depuydt és a szintén belga jog szerinti Fabriek van Maroquinerie Gauquie NV (a továbbiakban: Fabriek van Maroquinerie Gauquie) társaság között olyan védjegyek használata tárgyában indított jogvitában terjesztették elő, amelyeknek a Martin Y Paz a jogosultja.

Jogi háttér

3 A 89/104 irányelv hatodik preambulumbekezdése értelmében ezen irányelv „nem zárja ki védjegyjogon kívüli – például a tisztességtelen versenyre, a polgári jogi felelősségre vagy a fogyasztóvédelemre vonatkozó – tagállami jogszabályi rendelkezések védjegyekre történő alkalmazását”.

4 A 89/104 irányelv „A védjegyoltalom tartalma” című 5. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;

[...]”

5 Ezen irányelvnek „A védjegyoltalom korlátai” című 6. cikke szerint:

„(1) A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól, hogy gazdasági tevékenysége körében – az üzleti tisztesség követelményeivel összhangban – használja

a) saját nevét vagy címét;

b) az áru vagy a szolgáltatás fajtájára, minőségére, mennyiségére, rendeltetésére, értékére, földrajzi eredetére, előállítási, illetve teljesítési idejére vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó jelzést;

c) a védjegyet, ha az szükséges az áru vagy a szolgáltatás rendeltetésének jelzésére, különösen tartozékok vagy alkatrészek esetében.

(2) A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthat el mást attól sem, hogy gazdasági tevékenysége körében kizárólag helyi jelentőségű korábbi jogát gyakorolja, ha e jog elismerése az érintett tagállam jogszabályai által és az adott területre korlátozva történik.”

6 Az irányelvnek „A védjegyoltalom kimerülése” című 7. cikke eredeti változatában így rendelkezett:

„(1) A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket ő hozott forgalomba, vagy amelyeket kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba a Közösségben.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a jogosultnak jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az áruk további forgalmazását ellenezze, különösen, ha az áru állagát, állapotát – a forgalomba hozatalt követően – megváltoztatták, illetve károsították.”

7 Az Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-i megállapodás 65. cikkének (2) bekezdésével összhangban, amely e megállapodás XVII. mellékletének 4. pontjával együtt olvasandó, a 89/104 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének eredeti változatát az említett megállapodás célkitűzéseinek megfelelően módosították, és „a Közösségben” kifejezést a „valamely szerződő tagállam területén” fordulat váltotta fel.

8 A 89/104 irányelv 8. cikke előírta:

„(1) A védjegy használati engedély tárgya lehet a tagállam egésze vagy egy része, illetve az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egésze vagy egy része tekintetében. A használati engedély kizárólagos vagy nem kizárólagos lehet.

(2) A védjegyoltalom jogosultja a védjegyoltalomból eredő jogaira hivatkozással felléphet az olyan használóval szemben, aki megsérti a használati szerződésben […] kikötött bármely feltételt.”

9 A 89/104 irányelvet hatályon kívül helyezte a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 299., 25. o.), amely 2008. november 28-án lépett hatályba. A jelen jogvitára a szóban forgó tényállás időpontjára tekintettel azonban továbbra is a 89/104 irányelvet kell alkalmazni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 1990. június 6-án kötött szerződéssel P. Baquet bőrdíszmű-kereskedő és egy 1989-ben csődbe ment belga jog szerinti társaságtól származó üzletág tulajdonosa eladta e társaság nevét, nevezetesen a „Nathan” nevet a Martin Y Paznak „kis bőrdíszműárukból álló termékvonal gyártása érdekében”.

11 E szerződés kikötötte, hogy P. Baquet megőrzi „a név tulajdonosi jogait, ami a kézitáskák gyártását illeti”. A Martin Y Paz kötelezettséget vállalt, hogy nem folytat tisztességtelen versenyt e termékek gyártása és forgalomba hozatala tekintetében, míg P. Baquet biztosítja a „Nathan” név Martin Y Paz általi kizárólagos használatát a kis bőrdíszműáruk gyártása és forgalomba hozatala területén.

12 Az 1995. május 2-i szerződésben P. Baquet eladta a kézitáskák kereskedelmére vonatkozó üzletágát D. Depuydtnak, a Fabriek van Maroquinerie Gauquie igazgatójának.

13 E szerződés kimondta, hogy az érintett üzletág magában foglalja a Benelux „Nathan” szóvédjegyet (a továbbiakban: Nathan szóvédjegy), amelyet P. Baquet 1991-ben lajstromoztatott a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, felülvizsgált és módosított 1957. június 15-i Nizzai Megállapodás (a továbbiakban: Nizzai Megállapodás) 18. és 25. osztályába tartozó árukra vonatkozóan. Ezen áruk magukba foglalják a bőrárukat (18. osztály), valamint a ruházatot és a cipőket (25. osztály).

14 D. Depuydt ezáltal e szóvédjegy jogosultja lett.

15 Az említett 1995. május 2-i szerződés ezen túlmenően tartalmazta a P. Baquet által a Martin Y Paz felé tett azon kötelezettségvállalást, hogy nem gyárt vagy forgalmaz kis bőrdíszműárukat „Nathan” névvel.

16 E szerződés megkötését követően D. Depuydt a Fabriek van Maroquinerie Gauquie közvetítésével Nathan szóvédjeggyel ellátott kézitáskákat kezdett forgalmazni, amelyeken egy horizontálisan elnyújtott „N” betűt helyezett el.

17 Olyan időponttól kezdve, amely az alapeljárás felei között vitatott, a Martin Y Paz is elhelyez az áruin egy horizontálisan elnyújtott „N” betűt.

18 A Martin Y Paz 1998. július 18-i faxában a Fabriek van Maroquinerie Gauquie-nél kifogásolta az e két társaság közötti együttműködés hiányát. Egyeztetést javasolt az árukhoz felhasznált anyagok és színezés, valamint az ügyféllista cseréje tekintetében.

19 1998. augusztus 14-én a Martin Y Paz többek között a Nizzai Megállapodás 18. és 25. osztályába tartozó árukra vonatkozóan lajstromoztatta a horizontálisan elnyújtott „N” betűből álló Benelux ábrás védjegyet (a továbbiakban: „N” védjegy), valamint a „Nathan” szómegjelölés stilizált változatából álló Benelux ábrás védjegyet (a továbbiakban: Nathan ábrás védjegy).

20 2002 óta a Martin Y Paz és a Fabriek van Maroquinerie Gauquie egyaránt használja a „Nathan Baume” szómegjelölést. 2002. január 24-én a Martin Y Paz Benelux védjegyként lajstromoztatta e megjelölést a Nizzai Megállapodás 18. és 25. osztályba tartozó árukra vonatkozóan (a továbbiakban: Nathan Baume védjegy).

21 E két társaság kölcsönösen értékesíti egymás termékeit (a Fabriek van Maroquinerie Gauquie által gyártott kézitáskákat és cipőket, valamint a Martin Y Paz által gyártott egyéb bőrárukat), és azokat egymás üzleteiben kiállítják.

22 Az említett társaságok közötti kapcsolat fokozatosan megromlott.

23 2005. május 24-én D. Depuydt és a Fabriek van Maroquinerie Gauquie (a továbbiakban együttesen: Gauquie) pert indított a Martin Y Paz ellen a tribunal de commerce de Nivelles (nivelles-i kereskedelmi törvényszék, Belgium) előtt az „N” védjegy, a Nathan ábrás védjegy és a Nathan Baume védjegy törlése, vagy másodlagosan e védjegyek érvényességének kizárólag a kis bőrdíszműáruk vonatkozásában való megállapítása iránt.

24 2006. október 19-én hozott ítéletében a tribunal de commerce de Nivelles elutasította az előtte ekképp indított keresetet.

25 2007. január 11-én a Martin Y Paz kérte a tribunal de commerce de Nivelles elnökét, hogy e bíróság kötelezze a Gauquie-t arra, hogy a Nizzai Megállapodás 18. és 25. osztályába tartozó áruk vonatkozásában hagyjon fel az „N” védjeggyel és a Nathan Baume védjeggyel azonos vagy azokhoz hasonló megjelölések használatával. A Gauquie ellenkérelmében azt kérte e bíróságtól, hogy tiltsa el a Martin Y Pazt az említett védjegyek, valamint a Nathan szóvédjeggyel azonos vagy azokhoz hasonló bármely megjelölés használatától a kis bőrdíszműárukon kívüli bőráruk tekintetében.

26 2007. május 9-én hozott ítéletében a bíróság elutasította a Martin Y Paz kérelmét, és elrendelte, hogy e társaság nem gyárthat és nem hozhat forgalomba a Gauquie által forgalmazottakkal azonos vagy azokhoz hasonló kézitáskákat „N”, Nathan és Nathan Baume megjelöléssel.

27 A cour d’appel de Bruxelles-hez (brüsszeli fellebbviteli bíróság) a 2007. május 9-i ítélet ellen a Martin Y Paz fellebbezést, a Gauquie csatlakozó fellebbezést, valamint a Gauquie a jelen ítélet 24. pontjában említett 2006. október 19-i ítélet ellen fellebbezést nyújtott be.

28 2007. november 8-án hozott ítéletében e bíróság kimondta, hogy a Gauquie nem használhatja az „N” és a Nathan Baume védjeggyel azonos vagy azokhoz hasonló megjelöléseket a kézitáskákon és cipőkön kívüli áruk tekintetében, és hogy a Martin Y Paz nem használhatja az „N” védjegyet, a Nathan ábrás védjegyet és a Nathan Baume védjegyet kézitáskák és a cipők tekintetében. A fennmaradó részben elutasította a Gauquie által a fent említett 2006. október 19-i ítélet ellen benyújtott fellebbezést.

29 Az „N” és a Nathan Baume védjegyek által a jogosultjuk, a Martin Y Paz számára nyújtott oltalmat illetően a cour d'appel de Bruxelles úgy ítélte meg, hogy e társaság – mindaddig, amíg be nem nyújtotta a meghagyás iránti kérelmét a tribunal de commerce de Nivelles elnökéhez – elismerte, hogy a Gauquie a kézitáskák és a cipők tekintetében használhatta az e védjegyekkel azonos megjelöléseket. Ezen elismerést egyébként megerősítik a Martin Y Paz arra irányuló többszöri javaslatai, hogy hozzanak létre közös ügyvezetést az ő és a Gauquie áruinak forgalmazására.

30 Az említett bíróság e tényekből a Martin Y Paz azon „visszavonhatatlan hozzájárulásának” létére következtetett, amelyet az említett megjelölések Gauquie általi használatához adott a kézitáskák és cipők tekintetében. Megállapította egyfelől, hogy a Martin Y Paz – azáltal, hogy különösen kemény megfogalmazással kérte e használat megtiltását – visszaélt a védjegyei által biztosított kizárólagos joggal, másfelől, hogy a kézitáskák és a cipők ez utóbbi társaság által védjegyekkel történő forgalmazása tisztességtelen versenymagatartásnak minősül, mivel jogtalanul haszonra tesz szert a Gauquie által a kiváló minőségű termékeinek megismertetése érdekében eszközölt befektetésből, és ezenkívül összetéveszthetőséget eredményezhet a fogyasztók körében.

31 A Martin Y Paz felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jelen ítélet 28. pontjában említett 2007. november 8-i ítélet ellen.

32 A Martin Y Paz – elismerve azt, hogy a kézitáskák és a cipők tekintetében határozatlan időre hozzájárult az „N” védjeggyel és a Nathan Baume védjeggyel azonos megjelölések Gauquie általi használatához – azt állítja, hogy a cour d'appel de Bruxelles tévesen alkalmazta a jogot, amikor e hozzájárulást „visszavonhatatlannak” minősítette. A Martin Y Paz szerint e hozzájárulást bármikor egyoldalúan visszavonhatta volna. Mivel a Gauquie általi használathoz adott hozzájárulása megszűnt, semmiképpen nem visszaélésszerű az arra irányuló kérelme, hogy tiltsanak meg a védjegyeivel azonos vagy azokhoz hasonló megjelölések Gauquie általi minden használatát, hanem azon kizárólagos jog jogszerű gyakorlásának minősül, amelyet azon védjegyek biztosítanak számára, amelyeknek jogosultja.

33 A cour d'appel de Bruxelles annak megállapításakor is tévesen alkalmazta jogot, hogy a Martin Y Paz nem gyárthat és forgalmazhat kézitáskákat és cipőket az „N” és a Nathan Baume védjeggyel. A Martin Y Paz e tekintetben megjegyzi, hogy az érintett védjegyeket olyan áruosztályokra vonatkozóan lajstromozták, amelyek közé többek között a kézitáskák és a cipők tartoznak. Ha megtiltanák e társaságnak a saját védjegyeinek ezen árukon való használatát, ez következésképpen a kizárólagos jogától való megfosztását jelentené.

34 2011. december 2-án hozott ítéletében a Cour de cassation elutasította a Martin Y Paz azon érvelését, miszerint a meghagyás iránti kérelme mindössze a védjegyei által biztosított kizárólagos jog érvényesítése volt, és ezért nem minősíthető visszaélésnek. E bíróság ezzel kapcsolatban kifejti, hogy a cour d'appel de Bruxelles-nek a Martin Y Paz által elkövetett visszaélésre vonatkozó megállapítása nem kizárólag azon a hozzájáruláson alapult, amelyet ez utóbbi adott, hanem azokon a kifejezéseken is, ahogyan e társaság megfogalmazta a meghagyás iránti kérelmét, valamint az abban rejlő megtorlási szándékon.

35 A Cour de cassation viszont azt a kérdést teszi fel, hogy a cour d'appel de Bruxelles a jog téves alkalmazása nélkül megfoszthatta-e a Martin Y Pazt azon lehetőségtől, hogy a védjegyeire hivatkozzon a Gauquie-val szemben, valamint annak lehetőségétől, hogy kézitáskák és cipők tekintetében maga használja védjegyeit. Ezért a fent említett 2011. december 2-i ítéletében úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) a) Úgy kell-e értelmezni [a 89/104 irányelv] 5. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkének (1) bekezdését, hogy a lajstromozott védjegy által biztosított kizárólagos jog jogosultja véglegesen nem hivatkozhat erre harmadik személlyel szemben valamennyi, a lajtromozás által érintett termék vonatkozásában:

– amennyiben a jogosult hosszú időn keresztül megosztotta a védjegy használatát a harmadik személlyel egyfajta közös tulajdon keretében az érintett termékek egy része vonatkozásában;

– amennyiben a megosztás során a harmadik személynek visszavonhatatlan hozzájárulását adta, hogy az használhassa a védjegyet ezekre a termékekre?

b) Úgy kell-e értelmezni az említett cikkeket, hogy az olyan nemzeti szabály alkalmazása, mint amelyik alapján a jogosult nem gyakorolhatja e jogát jogellenesen vagy visszaélésszerűen, azt eredményezheti, hogy véglegesen megakadályozzák azt, hogy gyakorolja ezt a kizárólagos jogot az érintett termékek egy része vonatkozásában, vagy úgy kell értelmezni, hogy a jogszabály alkalmazása csak arra korlátozódhat, hogy más módon szankcionálja a jog jogellenes vagy visszaélésszerű gyakorlását?

2) a) Úgy kell-e értelmezni [a 89/104 irányelv] 5. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkének (1) bekezdését, hogy amennyiben a lajstromozott védjegy jogosultja megszünteti a harmadik személlyel szemben arra irányuló kötelezettségvállalását, hogy a védjegyet bizonyos termékekre nem használja, és ezáltal maga szeretné átvenni a használatot, a nemzeti bíróság ennek ellenére dönthet úgy, hogy megtiltja a visszavételt azzal az indokkal, hogy az tisztességtelen versenyt képez, mivel ennek eredményeként a jogosult haszonra teszt szert a korábban a védjegy tekintetében az említett harmadik személy által végzett reklámozásból, és az esetlegesen összetéveszthetőséget eredményez a fogyasztók körében, vagy pedig úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak eltérő, a jogosult általi visszavételt véglegesen meg nem akadályozó szankciót kell alkalmaznia?

b) Úgy kell-e értelmezni az említett cikkeket, hogy a jogosult részére a használat végleges megtiltása igazolt abban az esetben, ha a harmadik személy több éve befektetéseket eszközölt annak érdekében, hogy megismertesse a fogyasztókkal azokat a termékeket, amelyek tekintetében a jogosult engedélyezte számára a védjegy használatát?"

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

36 A Gauquie úgy ítéli meg, hogy az előterjesztett kérdések elfogadhatatlanok, vagy legalábbis át kell őket fogalmazni.

37 Azt állítja, hogy a Martin Y Paz által vele szemben indított eljárásra nem a 89/104 irányelv vonatkozik, hanem az ezen irányelvet átültető nemzeti jog. Mivel a Bíróságnak nincs hatásköre a nemzeti jog értelmezésére, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem vizsgálható.

38 Mindenesetre az előterjesztett kérdésekre adandó válasznak nincs jelentősége az alapügy megoldása szempontjából. Ezzel kapcsolatban a Gauquie arra hivatkozik, hogy a 89/104 irányelv 5. cikke hozzájárulás hiányában foglalkozik a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jog terjedelmével, míg a

jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem „visszavonhatatlan hozzájárulás” létén alapul. Ezen irányelv használati engedélyekre vonatkozó 8. cikke sem mutat kapcsolatot az alapjogvitával, mivel a Martin Y Paz és a Gauquie nem kötött semmilyen használati szerződést.

39 Ezenkívül a kérdések alapján – ahogyan azokat a Cour de cassation megfogalmazta – azt lehetne gondolni, hogy a cour d’appel de Bruxelles a védjegyoltalmaiból eredő minden kizárólagos jog gyakorlását megtiltotta a Martin Y Paznak, míg valójában csak azt tiltotta meg e társaságnak, hogy e jogot a kézitáskák és a cipők tekintetében gyakorolja.

40 Az Európai Bizottság egyetért a Gauquie arra alapított érvelésével, hogy a 89/104 irányelv 8. cikkének nincs jelentősége az alapjogvita megoldása szempontjából. Ami viszont ezen irányelv 5. cikkét illeti, úgy ítéli meg, hogy e rendelkezés releváns lehet, még ha ezen intézmény szerint az alapjogvitát mindenekelőtt a belga polgári jog és a tisztességtelen versenyre vonatkozó szabályok alapján is kellene megoldani.

41 A Martin Y Paz, valamint a lengyel kormány nem vitatta az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát.

42 Ami először is a Gauquie azon érvelését illeti, miszerint a kérdést előterjesztő bíróság valójában a 89/104 irányelvet átültető nemzeti jog értelmezését kéri, meg kell állapítani, hogy e társaság nem vitatja, hogy a védjegyekre vonatkozó nemzeti vagy Benelux jog alkalmazásának meg kell felelnie a tagállamok védjegyekre vonatkozó jogszabályait közelítő irányelvnek. Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság éppen annak eldöntése érdekében kéri a 89/104 irányelv értelmezését, hogy a cour d’appel de Bruxelles ezen irányelv sérelme nélkül tilthatta-e meg a Martin Y Paz számára védjegyeinek kézitáskák és cipők tekintetében történő használatát, és az e védjegyek által a Gauquie számára biztosított kizárólagos jog érvényesítését. E körülmények között nem állapítható meg, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek más lenne a tárgya, mint az uniós jog értelmezése (lásd analógia útján a C-6/01. sz., Anomar és társai ügyben 2003. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-8621. o.] 38. pontját).

43 Ami ezek után azon érvet illeti, miszerint az említett irányelv 5. és 8. cikkének nincs jelentősége az alapeljárás megoldása szempontjából, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ez az érv csak akkor fogadható el, ha nyilvánvalóan kitűnik, hogy a kért értelmezés nem áll semmilyen összefüggésben az említett jogvita tényállásával vagy tárgyával (lásd különösen a C-379/98. sz. PreussenElektra ügyben 2001. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-2099. o.] 39. pontját, a C-94/04. és C-202/04. sz., Cipolla és társai egyesített ügyekben 2006. december 5-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-11421. o.] 25. pontját, valamint a C-414/11. sz., Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ügyben 2013. július 18-án hozott ítélet 35. pontját).

44 Amint azt a Gauquie kiemelte, bár igaz, hogy a 89/104 irányelv 5. cikke valamely védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelöléseknek annak jogosultja hozzájárulása nélkül történő használatára vonatkozik, a „visszavonhatatlan hozzájárulás” létének a kérdést előterjesztő bíróság általi említéséből viszont nem feltétlenül következik, hogy a Martin Y Paz hozzájárult a védjegyeivel azonos megjelölések Gauquie általi használatához, és hogy az alapügyben ezáltal hiányzik a 89/104 irányelv 5. cikkében foglalt szabály alkalmazásához szükséges egyik alapvető elem, nevezetesen a hozzájárulás hiánya.

45 A jelen ítélet 25. pontjában összefoglalt tényekből azonban az következhet, hogy a Martin Y Paz már nem járul hozzá védjegyeinek a Gauquie áruin való elhelyezéséhez.

46 Végül az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy a „visszavonhatatlan hozzájárulás” kifejezés használatával a Cour de cassation megismételte a cour d’appel de Bruxelles által egyfelől annak megfogalmazására alkalmazott kifejezést, hogy a Martin Y Paz a határozatlan időtartamú közös használat keretében kötelezettséget vállalt a Gauquie felé arra nézve, hogy nem akadályozza meg a

védjegyeivel azonos megjelöléseknek kézitáskák és cipők tekintetében általa történő használatát, másfelől ez a kötelezettségvállalás nem mondható fel egyoldalúan, vagy legalábbis visszaélésszerűen, ahogyan a jelen esetben történt. Az említett kifejezésnek az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben való használata ezáltal arra tűnik utalni, hogy a Martin Y Paz szabálytalanul vonta vissza a hozzájárulását, és nem vonható le az a következtetés, hogy a 89/104 irányelv 5. cikke nyilvánvalóan nem áll semmilyen összefüggésben az alapeljárás tárgyával.

47 Nem eredményezi az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságát az sem, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megfogalmazása alapján azt lehetne gondolni, hogy az alapeljárás olyan intézkedésre vonatkozik, amely megtiltja valamely védjegyek jogosultjának az e védjegyoltalomból eredő kizárólagos jog mindenféle gyakorlását, míg valójában csak bizonyos áruk tekintetében tiltották meg e jogosultnak e jog gyakorlását. E tekintetben elegendő az előterjesztett kérdések átfogalmazása.

48 Ami azonban a 89/104 irányelv 8. cikkét illeti, meg kell állapítani, hogy a használati engedélyekre vonatkozó e rendelkezés értelmezése felesleges lenne az alapeljárás megoldása céljából. A Gauquie és a Bizottság által kiemelt azon körülményt, miszerint az alapeljárás felei közötti kapcsolatot soha nem szabályozta használati engedély, említi az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, és azt megerősítette a Martin Y Paznak a szóbeli szakaszban a Bíróság által feltett egyik kérdésre adott válasza. E tekintetben a Martin Y Paz – azon állításával, hogy a „Nathan” áruknak és az azokra vonatkozó védjegyeknek a Gauquie-vel való közös használata a használati engedély jellegű szerződéses viszonyhoz hasonló – elismerte, hogy az említett használat valójában nem rendelkezett az ilyen viszony jellegzetességeivel.

49 Az előzőekből következően az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, amennyiben a 89/104 irányelv 8. cikkének értelmezésére vonatkozik, a fennmaradó részében pedig elfogadhatónak kell tekinteni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

50 A kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálandó kérdései lényegében arra irányulnak, hogy a 89/104 irányelv 5. cikkével ellentétes-e, hogy az olyan védjegyjogosultat, aki valamely harmadik féllel való közös használat keretében hozzájárult a védjegyeivel azonos megjelölések e harmadik fél általi használatához a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal azonos egyes áruk tekintetében, és aki ezt követően meg kívánja tiltani e használatot, megfosszák minden olyan lehetőségétől, hogy az említett védjegyek által számára biztosított kizárólagos jogra hivatkozzon e harmadik féllel szemben, valamint hogy maga gyakorolja e kizárólagos jogot az ugyanezen harmadik fél ezen árukkal azonos árui tekintetében.

51 A Martin Y Paz úgy ítéli meg, hogy az említett 5. cikkel ellentétes az e lehetőségtől való megfosztás, mivel véleménye szerint az a hatása, hogy a szóban forgó védjegyoltalmakból eredő kizárólagos jog elveszíti lényegét. E kizárólagos jog egyedüli megengedhető korlátozásai azok, amelyeket a 89/104 irányelv 6. és 7. cikke említ.

52 A Gauquie viszont azt állítja, hogy a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jogot a nemzeti jogrendben kimondott azon elv is korlátozza, miszerint valamely jog jogosultja nem gyakorolhatja azt visszaélésszerűen vagy tisztességtelen módon. Az említett lehetőségtől való megfosztás tehát összeegyeztethető 89/104 irányelv 5. cikkével.

53 A lengyel kormány és a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az említett elv korlátozza ugyan a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jogot, azonban nem vezethet e kizárólagos jog gyakorlásának végleges megakadályozásához. Az említett kormány egyebekben úgy ítéli meg, hogy az alapjogvitához hasonló jogvitában azt kell megvizsgálni, hogy a védjegyjogosult által megtiltani kívánt használat sértheti-e e védjegy valamely funkcióját.

54 Legelőször is arra kell emlékeztetni, hogy a 89/104 irányelv 5–7. cikke a védjegyoltalmi jogra vonatkozó szabályok teljes harmonizációjáról rendelkezik, és meghatározza a védjegyjogosultakat az Európai Unión belül megillető jogosultságokat (lásd különösen a C-414/99-416/99. sz., Zino Davidoff és Levi Strauss egyesített ügyekben 2001. november 20-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-8691. o.] 39. pontját, a C-127/09. sz. Coty Prestige Lancaster Group ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-4965. o.] 27. pontját, valamint a C-482/09. sz. Budějovický Budvar ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-8701. o.] 32. pontját).

55 Ennélfogva – az említett irányelv 8. és azt követő cikkeiben szabályozott különös eseteket fenntartva – a nemzeti bíróságok a védjegyoltalomból eredő kizárólagos jog gyakorlására irányuló jogvitákban nem korlátozhatják e kizárólagos jogot az említett 5–7. cikkből eredő korlátozásokat meghaladó mértékben.

56 Ami az említett korlátozásokat illeti, elsőként nem vitatott, hogy a 89/104 irányelv 6. cikkében felsorolt egyik korlátozásnak sincs jelentősége az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben.

57 Másodsorban meg kell jegyezni, hogy az olyan hozzájárulás, amely lehetővé tette a Gauquie-nak a Martin Y Paz védjegyeivel azonos megjelölések kézitáskák és cipők tekintetében történő használatát, kétségkívül a kizárólagos jog kimerüléséhez vezetett ezen irányelv 7. cikke értelmében, azonban kizárólag azon áruminták tekintetében, amelyek első ízben hozzájárulás mellett kerültek forgalomba az Európai Gazdasági Térségben (EGT) (lásd ebben az értelemben a C-173/98. sz., Sebago és Maison Dubois ügyben 1999. július 1-jén hozott ítélet [EBHT 1999., I-4103. o.] 19. és 20. pontját, valamint a fent hivatkozott Coty Prestige Lancaster Group ügyben hozott ítélet 31. pontját). Ezen ítélkezési gyakorlatból, valamint magának a 7. cikknek a szövegéből következik, hogy az a harmadik fél, aki rendelkezik e hozzájárulással, és aki ennélfogva hivatkozhat a kizárólagos jog kimerülésére az említett hozzájárulás alá tartozó valamennyi olyan áruminta tekintetében, amelyet az EGT-ben forgalomba hozott, nem hivatkozhat a továbbiakban e kimerülésre, ha a hozzájárulás megszűnik.

58 Ami harmadsorban a kizárólagos jog azon korlátozásait illeti, amelyek szorosan a 89/104 irányelv önmagában tekintett 5. cikkéből erednek, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az e rendelkezésben foglalt kizárólagos jog célja az, hogy lehetővé tegye a védjegyjogosult számára különös jogosulti érdekeinek védelmét, azaz annak biztosítását, hogy a védjegy betölthesse szerepét. E jog gyakorlásának ezért azokra az esetekre kell korlátozódnia, amikor a megjelölés harmadik személy általi használata sérti vagy sértheti a védjegy valamely funkcióját. E funkciók között szerepel nemcsak a védjegy azon alapvető funkciója, amely a fogyasztók számára szavatolja a szóban forgó áru vagy szolgáltatás származását, hanem olyan egyéb funkciók is, mint az ezen áru vagy szolgáltatás minőségének szavatolása, vagy a kommunikációval, a befektetésekkel, illetve a reklámmal kapcsolatos funkciók (lásd ebben az értelemben különösen a fent hivatkozott Budějovický Budvar ügyben hozott ítélet 71. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-323/09. sz., Interflora és Interflora British Unit ügyben 2011. szeptember 22-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-8625. o.] 32–41. pontját).

59 A jelen esetben a védjegyoltalmakból eredő azon kizárólagos jog, amelyet a Martin Y Paz kíván ezentúl gyakorolni, a 89/104 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő eset alá tartozhat, nevezetesen azon eset alá, mely szerint valamely védjegy jogosultja megakadályozhatja az e védjeggyel azonos megjelölés hozzájárulása nélküli, harmadik fél által olyan árukkal kapcsolatban történő használatát, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal.

60 Ha valóban úgy kell tekinteni – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia –, hogy a Gauquie a Martin Y Paz hozzájárulása nélkül használja az utóbbi védjegyeivel azonos megjelöléseket azóta, hogy a Martin Y Paz kinyilvánította azon szándékát, hogy kizárólagos jogát vele szemben gyakorolja, e bíróságnak kell a jelen ítélet 58. pontjában megállapítottakkal összhangban értékelnie, hogy az ügy körülményei között e használat sérti-e vagy sértheti-e az említett védjegyek valamely funkcióját. Abban az esetben, ha bebizonyosodik, hogy ilyen sérelem vagy a sérelem ilyen veszélye áll fenn, azt a következtetést kell levonni, hogy a Martin Y Paz azon lehetőségtől való megfosztása, hogy a Gauquie általi e használattal szemben kizárólagos jogát gyakorolja, meghaladja a 89/104 irányelv 5–7. cikkéből eredő korlátozásokat.

61 Kétségtelen, hogy – amint a 89/104 irányelv hatodik preambulumbekezdésében a polgári jogi felelősségre való utalás megerősíti – a nemzeti bíróságok szankcionálhatják vagy az elszenvedett kár megtérítésére kötelezhetik a védjegyjogosultat, ha megállapítják, hogy e jogosult szabálytalanul vonta vissza azon hozzájárulást, amely lehetővé tette valamely harmadik fél számára a védjegyeivel azonos megjelölések használatát. Mindazonáltal, amint azt a lengyel kormány és a Bizottság, továbbá a főtanácsnok indítványának 78–83. pontjában megjegyezte, az ilyen magatartás megállapítása nem vezethet ahhoz, hogy bírósági határozattal és határozatlan időre fenntartsák az említett védjegyek közös használatát, noha már nem áll fenn az érintett társaságoknak az ilyen használatra irányuló közös szándéka.

62 Az előzőekre tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 89/104 irányelv 5. cikkével ellentétes az, hogy az olyan védjegyjogosultat, aki valamely harmadik féllel való közös használat keretében hozzájárult a védjegyeivel azonos megjelölések e harmadik fél általi használatához a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal azonos egyes áruk tekintetében, és aki ehhez a későbbiekben már nem járul hozzá, megfosszák minden olyan lehetőségtől, hogy az említett védjegyek által számára biztosított kizárólagos jogra hivatkozzon e harmadik féllel szemben, valamint hogy maga gyakorolja e kizárólagos jogot az ugyanezen harmadik fél azonos árui tekintetében.

A költségekről

63 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-i megállapodással módosított, a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 5. cikkével ellentétes az, hogy az olyan védjegyjogosultat, aki valamely harmadik féllel való közös használat keretében hozzájárult a védjegyeivel azonos megjelölések e harmadik fél általi használatához a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal azonos egyes áruk tekintetében, és aki a későbbiekben ehhez már nem járul hozzá, megfosszák minden olyan lehetőségtől, hogy az említett védjegyek által számára biztosított kizárólagos jogra hivatkozzon e harmadik féllel szemben, valamint hogy maga gyakorolja e kizárólagos jogot az ugyanezen harmadik fél azonos árui tekintetében.

Aláírások